

Časný relaps HER2-pozitivního onemocnění po ukončení adjuvantní léčby

MUDr. Michaela Zábojníková | Onkologické centrum, Krajská nemocnice T. Bati, a. s., Zlín

Úvod

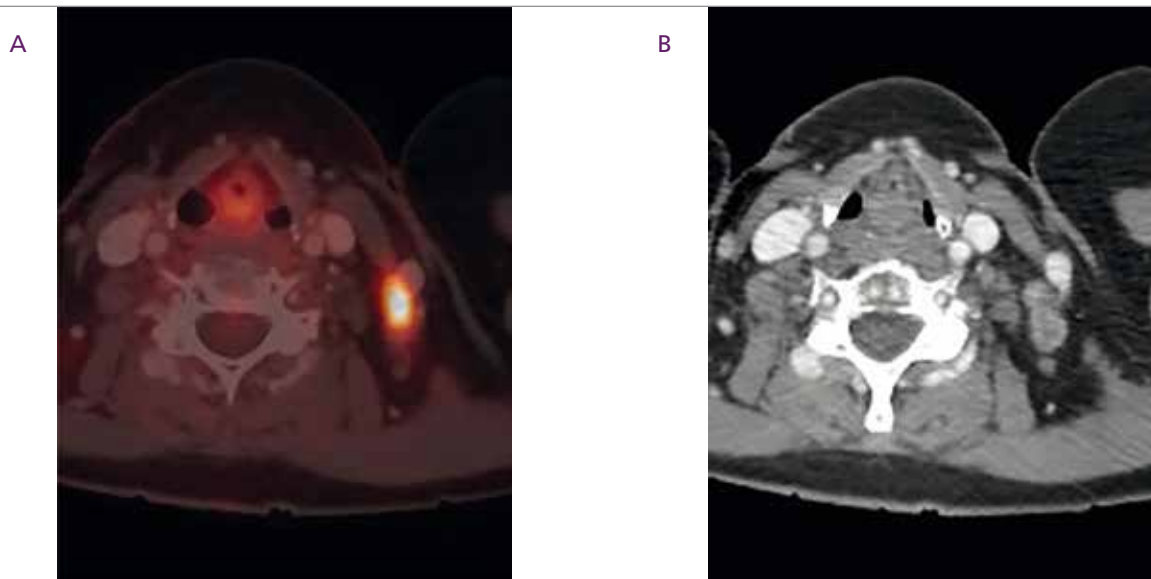
Trastuzumab emtansin (T-DM1) je konjugát protilátky trastuzumabu a chemoterapeutika emtansinu. V České republice je hrazen v monoterapii u pacientek s HER2-pozitivním neresekovatelným lokálně pokročilým nebo metastazujícím karcinomem prsu, které byly dříve léčeny trastuzumabem a taxanem (samostatně nebo v kombinaci). Pacientky byly buď dříve léčeny pro lokálně pokročilé či metastazující onemocnění, nebo měly onemocnění, k jehož progresi došlo v průběhu adjuvantní léčby nebo do 6 měsíců po jejím ukončení. Předchozí léčba hormonální terapií u pacientek s pozitivitou steroidních receptorů ani léčba jinou zavedenou chemoterapií (zejména antracykliny nebo vinorelbinem) není na překážku, trastuzumab emtansin však není hrazen u nemocných předléčených lapatinibem nebo pertuzumabem. Emtansin je označení pro komplex MCC-DM1. Vazba DM1 na trastuzumab zajišťuje selektivní účinek cytotoxické látky na nádorové buňky nadměrně exprimující HER2, čímž se zvyšuje intracelulární průnik DM1 přímo do nádorových buněk.

Popis případu

Pacientkou je 61letá žena, která byla v roce 2016 vyšetřována pro pohmatový nález v oblasti levého prsu. Při mamografii a UZ vyšetření provedeném v květnu 2016 byla v horním zevním kvadrantu popsána hypoechogenita velikosti 19 x 19 mm s nálezem většího počtu patologicky zvětšených lymfatických uzlin (LU) v axile, biopsicky byl prokázán low grade duktální karcinom. Imunohistochemické vyšetření dokumentovalo pozitivitu ER 50 % a negativitu PR, proliferační index Ki-67 činil 20 % a HER2 3+, doplněné vyšetření fluorescenční *in situ* hybridizací (FISH) potvrdilo vysokou amplifikaci HER2. Dle klasifikace TNM se jednalo o karcinom prsu I. sin., stadium cT1cN1M0.

Po označení tumoru klipem a doplnění dalších vyšetření (UZ břicha, rtg plic, scintigrafie skeletu, echokardiografie – ejekční frakce levé komory [EF LK] 0,63) s fyziologickým nálezem byla u pacientky v souladu s doporučením onkomamární komise zahájena neoadjuvantní chemoterapie kombinací doxorubicin + cyklofosamid (od června do srpna 2016 byly podány 4 cykly) následovaná sekvenční léč-

obrázek 1 Vyšetření PET/CT (A) a CT (B) v březnu 2018 – patologické lymfatické uzliny na krku vlevo

bou docetaxelem a trastuzumabem. Tato terapie byla aplikována do října 2016, v jejím průběhu bylo nutné podávání růstových faktorů pro hematologickou toxicitu. Kontrolní mamografie v listopadu 2016 dokumentovala zřetelnou regresí nálezu v prsu i axile.

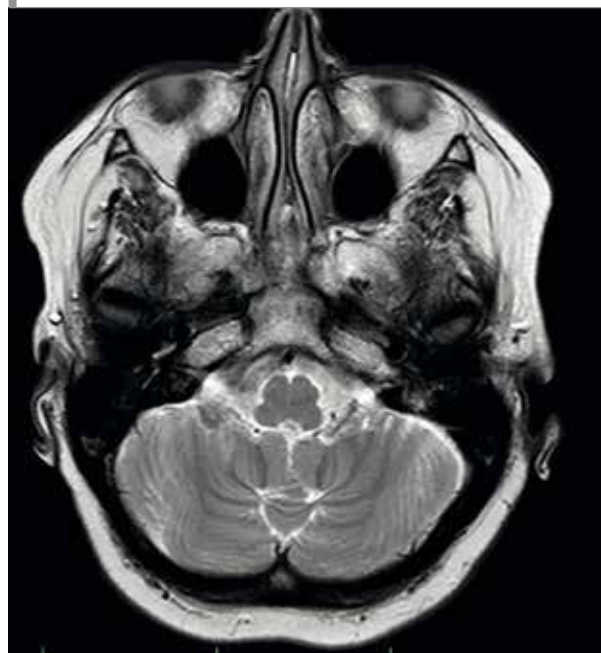
V prosinci 2016 pacientka podstoupila chirurgický zákrok (kvadrantektomie I. sin a EA) s nálezem kompletní regrese nádorové tkáně s ložisky projizvení, stupeň regrese Chevallier 1, Mandard 1, jedna sentinelová LU byla negativní a dalších sedm bylo rovněž negativních; stav byl klasifikován jako ypT0ypN0(0/7). Pacientka pokračovala v adjuvantní cílené terapii trastuzumabem v dávce 600 mg s. c. až do srpna 2017; od prosince 2016 byla léčena současně adjuvantní hormonoterapií inhibítorem aromatázy (letrozol) a od února do března 2017 byla léčena adjuvantní radioterapií na oblast levého prsu (+ dosycení lůžka).

Při ambulantní kontrole v únoru 2018 byla u pacientky zjištěna rezistence v oblasti krku vlevo. Bylo doplněno UZ vyšetření a biopsie s nálezem patologických LU, histologicky byla potvrzena metastáza invazivního duktálního karcinomu prsu (pozitivita ER 50 %, negativita PR, HER2 3+ a Ki-67 40 %). Následné vyšetření PET/CT odhalilo patologické uzliny v nadklíčku (obrázek 1) a metastázu v zadní jámě lební v pravé mozečkové hemisféře o velikosti 25 x 18 x 20 mm. Po doplnění vyšetření MR (obrázek 2) a konzultaci pracoviště disponujícího gama nožem (Nemocnice Na Homolce) podstoupila pacientka v březnu 2018 radioterapii na oblast pravé mozečkové hemisféry (19 Gy na 47% izodózu) a dále pro suspektní karcinomatózu mening (20 Gy na 50% izodózu).

obrázek 2 Vyšetření MR v březnu 2018 – metastáza v pravé mozečkové hemisféře

obrázek 3 Vyšetření MR v dubnu 2018 – reziduum metastázy v pravé mozečkové hemisféře

Při kontrolním vyšetření MR mozku za měsíc, v dubnu 2018, bylo patrné pouze reziduum metastázy v pravé mozečkové hemisféře po ozáření gama nožem o velikosti 9 x 6 x 11 mm (obrázek 3).

V březnu 2018 byla ukončena adjuvantní hormonoterapie a v květnu 2018 pacientka zahájila 1. linii paliativní cílené terapie trastuzumab emtansinem v dávce 3,6 mg/kg. Tuto léčbu nemocná snášela výborně, přičemž terapie vedla ke zlepšení uzlinového nálezu, které bylo potvrzeno i na CT vyšetření v srpnu 2018: v porovnání s předchozím vyšetřením (v březnu 2018) došlo ke zmenšení lymfatické uzliny vlevo na krku v lokalizaci V; dvojice nodulů v plicích (vpravo v S4 a vlevo v S1/2) byla stacionární velikosti. Na plicích nebyly prokázány čerstvé ložiskové změny a v rozsahu břicha nebyly popsány žádné patologické změny (obrázek 4).

Během léčby byla pacientka ve výborném výkonnostním stavu (KI 100 %), pracovala na směnný provoz, cestovala. Po 3 měsících opakovaně podstoupila echokardiografické vyšetření, při kterém se EF LK pohybovala kolem 60 %. Kontrolní vyšetření MR mozku bylo pouze s nálezem gliózy a bez nových ložisek, kontrolní vyšetření CT dokumentovalo regresí nálezu v oblasti uzlin na krku. Mamografické a sonografické vyšetření prsu bylo bez průkazu lokálního relapsu.

V dubnu 2020 byl u nemocné zjištěn klinicky němý relaps onemocnění v mozku: na MR byla popsána lokální recidiva a progresse metastatického postižení v pravé mozečkové hemisféře; přítomen byl vazogenní perifokální edém postihující bílou hmotu pravostranné mozečkové hemisféry (arborizace zachována, centrálně ložisko s okružní hemoragií) a další, nespecifická sytící se léze frontálně

obrázek 4 Vyšetření CT v srpnu 2018 – zmenšení lymfatické uzliny vlevo na krku v porovnání s předchozím vyšetřením

bazálně vpravo. Pacientce byla doporučena konzultace v Nemocnici Na Homolce stran možné reiradiace mozku. Vzhledem k progresi onemocnění v mozku tak byla v dubnu 2020 ukončena terapie T-DM1 (celkem bylo podáno 32 cyklů) a následně, v květnu 2020, byla pacientka ošetřena gama nožem v Nemocnici Na Homolce. Aplikována byla radioterapie na recidivu metastázy o velikosti 15 x 12 x 14 mm cerebelárně vpravo (1 frakce/15 Gy) a menin-

geom o velikosti 7 x 7 x 5 mm frontálně bazálně vpravo (1 frakce/12 Gy na 50% izodóze – nejvýše 24 Gy).

Po reiradiaci došlo při kortikoterapii u pacientky ke zhoršení výkonnostního stavu (PS 2) s cushingoidní přeměnou obličeje; vzhledem k tomu, že pacientka žije sama, požádala o pomoc sousedy. Při postupné retrakci kortikosteroidů byla nemocná v průběhu dvou měsíců opět soběstačná (PS 1). Na kontrolním vyšetření MR mozku v červnu 2020 bylo popsáno zmenšení metastázy i perifokálního edému a nebyly odhaleny nové léze.

Následně bylo zažádáno o možnost pokračování v léčbě T-DM1 (pacientka byla po ošetření léze na mozku se stabilizací nálezu v uzlinách na krku a bez nového metastatického nálezu), žádost však byla zamítnuta. Proto byla u nemocné zahájena terapie kapecitabinem s následným přidáním lapatinibu.

Závěr

Kazuistika popisuje případ pacientky s časnou recidivou v lymfatických uzlinách na krku vlevo a současně se solitárním metastatickým postižením mozku. Nemocná absolvovala radioterapii gama nožem vedoucí k regresi mozkové metastázy a následně zahájila cílenou léčbu trastuzumab emtansinem, ze které měla prospěch po dobu dvou let při výborném výkonnostním stavu – po celou dobu pacientka pracovala ve směnném provozu a zvládala i společenské aktivity bez omezení. Po relapsu onemocnění v mozku, následně reiradiaci a retrakci kortikoidů pokračuje v další onkologické léčbě kapecitabinem s přidáním lapatinibu v perorálním podání.